

KA TĖVAI TURĖTU ŽINOTI APIE PATYČIAS IR SMURTA

Patyčios ir smurtas - tai agresyvus elgesys, nukreiptas į kitą žmogų, siekiant jam suteikti fizinį ar psichologinį skausmą. Mokyklose tyčiojamosi ir smurtaujama dėl įvairių priežasčių: vaikai mėgsta žeminti vargingiau už juos gyvenančius arba kažkuo išsiskiriančius bendraamžius, mergaitės vis dažniau naudoja fizinį ir psichologinį smurtą, kovodamos dėl patinkančių berniukų. Ant bendraamžių spjaudantys, jaunesnius reketuojantys, internetiniuose puslapiuose iš draugų besityčiojančios moksleivės, vis dažnesni mokyklos gyvenimo incidentai. Jau nestebina, kai vyresnieji akiplėšiškai iš eilių mokyklų valgyklose išstumia mažesnius, užgaulioja ne tik bendraamžius, bet ir valgyklų darbuotojus, valytojus, budinčius mokytojus, niokoja bendraklasių daiktus. Pasitaiko atvejų, kai nuskriaudžiamas draugas vien dėl to, kad jis gavo geresnį pažymį arba nebėgo iš pamokų kartu su kitais. Vis daugiau sveiku protu nesuvokiamų pasakojimų apie paauglių žiaurumą ir patyčias mokyklose, vis "originaliau" smurtaujančius bendraamžius, galima išgirsti iš socialinių pedagogų, iš mokytojų o taip pat ir iš pačių mokinių. Nors mokiniai tai dažnai slepia, jie nenori būti "skundikais". Neretai smurtaujantys ir besityčiojantys iš kitų mokiniai net nesigaili dėl savo poelgių.

POŽYMIAI, PADEDANTYS ATPAŽINTI VAIKĄ PATYRUSI

PATYČIAS ARBA SMURTA

- Elgesio pasikeitimas;
- Dirglumas;
- Emocijų protrūkiai;
- Sumažėjęs susidomėjimas tuo, kas vyksta jo gyvenime;
- Bejėgiškumas;
- Sutrikęs miegas ir apetitas;
- Apatija.

KO TĖVAI GALI IŠMOKYTI VAIKUS, KAD APSISAUGOTŲ NUO PATYČIŲ IR SMURTO

- Kalbėkite su vaikais apie tai, kas yra asmeninis saugumas, kam jis reikalingas.

- Dražinkite vaikus kalbėti apie tai, kas nesiseka, nes tai leis vaikui žinoti, kad tėvai myli ir priima tokį, koks yra, nepaisant kas būtų nutikę.
- Kalbėkite apie tai, kad kiekvieno žmogaus kūnas priklauso tik jam. Niekas neturi teisės jo liesti, skaudinti ar žeišti.
- Pasakykite, jog žinote, kad vaikas nėra kaltas, jeigu jį kažkas skriaudė, mušė ar tvirkino.
- Padėkite vaikui atskirti gerus ir blogus prisilietimus.
- Pasakykite, kad kartais suaugę neteisingai elgiasi su vaikais.
- Būkite vaikui tuo suaugusiu žmogumi, kuriam galėtų pasipasakoti apie patiriamą skriaudą. Pasakykite, kad turi papasakoti suaugusiam, kuriuo pasitiki, net jeigu smurtaujantis suaugęs prašo laikyti paslapyje.
- Mokinkite savo vaiką pasakyti “Ne” ir “Stop” ir dėl to nesijausti nejaukiai.
- Mokinkite vaiką nusistatyti ribas.
- Kalbėti apie tai, kad vaikas, patiriantis smurtą nėra atsakingas už smurtautojo elgesį.
- Aptarinėkite, analizuokite situacijas, kurios aprašomos laikraščiuose, jūsų vaiko mokykloje. Mokinkite vaiką kiekvienoje situacijoje atrasti po 3-5 galimus sprendimo – atsako į smurtaujančią elgesį modelius.
- Padėkite vaikams užpildyti sąrašą, kuris gali praversti tada, kai vaikas pasijaučia nesaugus: trys draugai, kuriais galiu pasitikėti; trys suaugę žmonės mokykloje, kuriais galiu pasitikėti; trys šeimos nariai, kuriais galiu pasitikėti; žaislai ar dienoraštis – kuo galiu pasitikėti.
- Mokinkite savo vaiką ieškoti pagalbos. Nelikite smurto ir patyčių situacijoje vieni. Jeigu smurtas, patyčios patiriamos mokykloje praneškite apie tai auklėtojui, socialiniam pedagogui, psichologui ar kitam mokyklos darbuotojui, kuriuo pasitikite.

Tėvai turi prisidėti kuriant saugias mokyklas

Akivaizdu, kad vaikams trūksta tėvų dėmesio. Tėvai dažnai teisinasi, kad jie daug dirba, pervargsta, todėl mažai dėmesio skiria savo vaikams. Dar liūdniau, jeigu vaiką augina vienas iš tėvų (kai tėvai išsiskyrę arba vienas jų dirba užsienyje). Didesnių problemų iškyla ir tuomet, kai į užsienį išvykę dirbti tėvai savo atžalas palieka seneliams. Aišku, kad vaikai lieka be tinkamos priežiūros. Tuomet problemos paaštrėja. Daugybė pavyzdžių rodo, kad vaikai po tėvų skyrybų, arba išvykimo dirbti į užsienį pasikeičia neatpažįstamai: tampa agresyvūs, pikti ir nejautrūs kitam. Mokykla negali atstoti nei tėčio nei mamos. Nors kai kurie tėveliai to norėtų.

Vaikui reikia, kad jį išklaustytų ir išgirstų bei patartų artimas žmogus, o ne tik klasės auklėtojas ar socialinis pedagogas.

Tėvai turi prisidėti kuriant saugias mokyklas!

- Aptarkite su savo vaiku mokyklos disciplinos tvarką. Parodykite, kad gerbiate mokyklos vidaus tvarkos taisykles, mokytojus, auklėtojus ir padėkite vaikui suprasti, kodėl reikia elgtis būtent taip.
- Įtraukite savo vaiką į tinkamo elgesio namie taisyklių kūrimą.
- Kalbėkite su savo vaiku apie prievartą, agresiją, kurią jis mato per televiziją, vaizdo žaidimuose, mokykloje ir pan.
- Padėkite savo vaikui suvokti agresyvaus elgesio padarinius, žalą.
- Mokykite savo vaiką spręsti problemas ne smurtu.
- Atkreipkite dėmesį į bet kokį savo vaiko elgesį, keliantį nerimą.
- Būkite atviri bendraudami su savo vaiku.
- Išklauykite savo vaiką, jei jis dalijasi savo rūpesčiais.
- Būkite įsitraukę į savo vaiko mokyklos gyvenimą, bendraukite su jo mokytojais, bei kartu spręskite problemines situacijas išklausan abi puses, lankykitės susirinkimuose.
- Nuolat palaikykite santykius su vaiko klasės auklėtoju.

Žinoma, vaikai visur lieka vaikais: mokinukai varžosi dėl populiarumo, įvairiais metodais bando užkariauti aplinkinių dėmesį ir pagarbą. Mokykloje „populiariais“ vadinami puikios išvaizdos, savimi pasitikintys ir brangiais rūbais apsirengę moksleiviai, kurie bendrauja tarpusavyje ir į savo ratą priima tik panašius į save vaikus. Sparčiai ryškėja tendencija – bendrauti su savo socialinio ir turinio statuso vaikais, kitus tiesiog ignoruojant. Dalis mokinių siekia išskirtinumo įdomia apranga, šukuosena, kiti - sportiniais muzikiniais ar meniniais pasiekimais. Dažnai demonstruojama agresija mokytojų ir bendraamžių atžvilgiu – tai dar vienas būdas išsikovoti populiarumą, patraukti dėmesį.

Patyčios ir smurtas - tai nėra vien mokyklos problema. Bendromis jėgomis reikia ieškoti išeičių, kad vaikai būtų saugūs. Siautėjantys paaugliai turi rūpėti visiems: tėvams, mokytojams, savivaldybei.... Tik bendromis jėgomis galima pasiekti rezultato. O kol kas lieka tik žavėtis tais tėveliais, kurie neskuba dėl visų problemų kaltinti mokyklos, ne bėga nuo problemų, kurios kyla auginant ir auklėjant savo vaiką, o nepaisydami galimų sunkumų ryžtasi bendradarbiauti su mokytojais, socialiniais pedagogais, psichologais.

Svarbu bendradarbiauti su mokykla ir kitais tėvais. Kai tėvai žino, kokia situacija klasėje, problemą galima pastebėti labai anksti ir imtis ją spręsti greitai bei efektyviai. Kokiam

vaidmenyje bebūtų vaikas – skriaudėjo, nukentėjusiojo ar stebėtojo – pagrindinė tėvų funkcija, sprendžiant patyčių situaciją – tai tinkamas mokyklos darbuotojų informavimas.

Pagalbos tėvai, mokiniai gali sulaukti iš mūsų mokyklos specialistų – psichologės, socialinės pedagogės, direktoriaus pavaduotojų ugdymui, direktoriaus ir be abejo klasės vadovų. Galima kreiptis į mokytoją, jei patyčios vyksta to mokytojo klasėje, pvz. kreiptis į kūno kultūros mokytoją, jei tai vyksta sporto salėje ar persirengimo kambariuose.

Kartais tėvai vengia kreiptis į mokyklos darbuotojus dėl vaiko sunkumų. Rekomenduojama tėvams į patyčių prevencinę veiklą įsitraukti kuo anksčiau. Skatinu nebijoti viešai parodyti problemas apie jas kalbėtis, nes kitaip pasekmes gali būti skaudžios mums visiems.